

YELOD 33^{id}. NÜM: 10. 2023 TOBUL. PADS: 81 jü 88.

O Volapükaflens valöpo!

Ämulo emäniotob, das jenotem Volapüka e speranta älabon patis sümik. Sümikos ätefon votükami dü period primik paka e flagis votükamas mödikum disinapüka. Posä Volapük pipakon love Yurop, el Schleyer: datikan püka < äprimom ad getön penedis lemödik de gebans püka okik ko mobs feafomama plu u läs gretika. No äsötom nedemön penedis et, bi pilautons fa Volapükans sevädik; zuo änemom püki nulik „datuvoti", ab metafor at räyuna kaenik äkoedon cedön, das pük äs datuvot alik äkanon-la pamenodön. Seko ün 1887 datuval it äzepom dü Volapükakongred telid in ‚München' menodamobis ömik. Atos ye te ästigädon mödikanis ad flagön menodis fovik Volapüka.

El Zamenhof: datikan speranta < pos püb tidabuka balid disinapüka okik ün 1887 id ägetom konsälis mödik (mu pato de ‚Edgar von Wahl': Volapükan büik) tefü votükam speranta. Seko dokan: ‚Zamenhof' < calöfiko äzepom menodamobis pülik. Plü sperant päpakon, plü menodamobs nulik mödikum ona äsüikons. Fino datikan speranta pämütom ad jenükön ün 1894 vögodami dö feafomam staböfik püka okik bevü lebonedans gaseda sperantik ettimik balik: ‚La Esperantisto'. Pluamanum irefudon menodi somik, e siso ‚Zamenhof' älesagom, das gebans mödikün it speranta no ävilons-la votükön püki okas e votükam öbinon dälovik te ün fütür, kü sperant pünudugon calöfiko da vol lölik.

E kis tefon-li Volapüki? Tefü atos openob omulo. E nu vipob alane gudikünosi valik. Redakan:

Морозов
Даниил

COGED ZÜLID SE „COGIKOS VOLAPÜKIK”
fa hiel Rupert Kniele (1887).

PÜK RIGIK (‚KNIELE’).

Der Auftrag.

Geschäftsreisender; „Nun, mein Herr, haben Sie denn nichts bei meinem Hause zu bestellen?“

Ladenbesitzer: „O ja, bestellen Sie tausend —!“

Reisender (erwartungsvoll): „Tausend —?“

Ladenbesitzer: „Tausend Grüsse an Ihren Prinzipal.“

VÖNA=VOLAPÜK (‚KNIELE’).

Komit.

Jꞛfatꞛvel: ‚Benꞝ, o sꞝl obik, ibꞝ labons nosi bonedꞝn lꞛ dom obik?‘

Label lemacema: ‚Lesi, bonedonsꞝd (sagonsꞝd) mili —‘

Tꞛvel (valꞛdik): ‚Li-mili —?‘

Label lemacema: ‚Glidis mil cife onsik.‘

VOLAPÜK PEREVIDÖL (‚PHILIPPS’).

Komit.

Tedatävan: „Benö! o söl! Nos üfo dabinon-li, keli vilol bone=dön lä tedabüsid obik?”

Selidöpilaban: „Lesi! Komitob milati —”

Tedatävan (spetiko): „Milati-li —?

Selidöpilaban: „Milati glidas lü cif olik.”

NOET FA ‚H. PHILIPPS’. In coged at hiel Kniele ägebom tel=sinifigebi vöda Deutänapükik: ‚bestellen’, sevabo:

1. bonedön, 2. sagön eke bosi ön büded votana.

COGED DEGID SE „COGIKOS VOLAPÜKIK”
fa hiel Rupert Kniele (1887).

PÜK RIGIK (‚KNIELE’).

Schmeichelhaft.

Geschäftsreisender (vor einigen Tagen im Hôtel angekommen): „Nun, wie gehen die Geschäfte?“

VÖNA=VOLAPÜK (‚KNIELE’).

Flꞛtiko.

Jꞛfatꞛvel (enakꞝmꞝl bꞟ dels anik in loted): ‚Benꞝ, liko jꞛfs plꞝbons?‘

Hausknecht: „O schlecht, heuer kommt gar nichts — Gescheidtes!“

Domadʉnel: ‚O, badiko, ayelo kɘmos lenos — vʉsedik*!‘

VOLAPÜK PEREVIDÖL (‚PHILIPPS’).

Flätöfiko.

Tedatävan (elükömöl bü dels anik ini lotidöp): „Benö! lio bü=sids plöpons-li?”

Domadünan: „O! badiko, ayelo kömon lenos — frutik.”

* In coged at hiel Kniele — Deutänapüko ätikölo — gebom vödi: ‚Gescheites’. Vöd at kanon sinifön:

1. bos visedik,
2. bos frutik.

Is ye te sinif telid mögon. Vöna=Volapüko kluo vöd verätik äbinosöv: ‚pɘfʉdik’ pla ‚vʉsedik’. In Volapük perevidöl te ladyek: frutik < pötöfon.

COGED DEGBALID SE „COGIKOS VOLAPÜKIK” *fa hiel Rupert Kniele* (1887).

PÜK RIGIK (‚KNIELE’).

Einverstanden.

Gräfin: „Ich muss nur noch bemerken, dass ich gewohnt bin, zu meinem Kutscher Du zu sagen!“

Kutscher: „Ist mir so lieber, Frau Gräfin — sag’n wir Du zu einander!“

VÖNA=VOLAPÜK (‚KNIELE’).

Besiɘlo.

Ji-Gab: ‚Mʉtob te nog notedɘn, das labob kɘsɘmi keolɘna kɘcani oba!‘

Kɘcan: ‚Binos obe lɘfikum so*, o vom ji-gab! — sagobsɘd ‚ol‘ balvoto.‘

VOLAPÜK PEREVIDÖL (‚PHILIPPS’).

Baiced.

Jigraf: „Mutob te nog küpetön, das labob kösömi ad keolön bökani oba.”

Bökan: „Buükob atosi, o läd: jigraf! — sagobsös „ol” lü od.”

* In coged at hiel Kniele ätradutom vödiko fraseodi Deutänapükik: ‚Es ist mir lieber so'.

Ad suemön cogedi at, mutoy sevön, das Deutänapüko mutoy distidön vü ‚du' (lüspikavöd nätimik) e ‚Sie' (lüspikavöd geböfik vü pösods no nätimiks e vü pösods gredäta distik). In Vöna=Volapük nog ädemoy disti at (‚=ol' : ‚=ons'). Ettimo ägeböfos, das noubans e pösods gredäta löpikum älüspikons pösodis gredäta pülikum me ‚du'. Güami älecedoy mu nenjemiki. Ün tim et, dinäd at äprimon ad votikön piano.

Cogeds votik i popübons.

KONOTÜL TUMYELA TELDEGID.

Säkoy radionabroadöpe sovyätarepüblikik: „Kisi nedoy-lu dunön pö splod taumanämetik?" Broadöp gespikon: „Nedoy vilupön oki in bedastofed klinik e nevifiko kripön lü deadanöp."

„Ab kikodo-li nevifiko?" — „Dat no süükoy runädi nezesüdik sekü höladredäl." ☠ ☺ ☺ ☺

Noet redaka. Is büdüls tefü bit komandabik pö katastrofs pakofons, bi suvo äkonsäloy ad gebön stofis valasotik pla flabüls e dins medinik patik votik. Zuo ämutoy studön büdülis somik in stitods valik (juls, nivers, fabriks, …) pla bligs cifik oka.

VOLAPÜK DÖNU TONON (NUN).

Vöno Volapük äbinon bal mekavapükas nemödik, kels älabons fomi tonik. Klu veütos, das vönaoloveikod at pafövon e Volapük pagebon i mudöfo. Sis gustul geban: ‚kroyxt' < medü Volapükagrup pö ‚Discord'[1] notükon balspikotis mudöfik oka. Jinon binön Volapükan skilik. Geban: ‚Elegant Vampire'[2] < jünu nesuviko kanitom Volapüko. El Daniel Morozov ü Shido setulo id enotükom pö ‚Youtube'[3] balspikotis Volapükik. Id eregistarom videodotis anik ko spikäd Rusänapükik dö jenotem Volapükamenoda, dat nek ogebon as jonül lestüma kol datuval fomi evönädiköl püka omik.

Yümaladets tefik.

[1] Vüd bevüresodik: ‚https://discord.gg/BmKH27S'.

[2] Ladet bevüresodik: ‚https://www.youtube.com/@elegantvampire'.

[3] Ladet bevüresodik: ‚https://www.youtube.com/@Shido_Tatsuhiko'.

X:85:2023

KLOTS NULIK LAMPÖRA.

Mär fa ‚H. C. Andersen’ (1862), tiäd rigik: ‚Kejserens nye klæder’.
Petraduton se Danänapük fa ‚Hermann Philipps’ (2023).

Mö yels mödik bü nutim lampör älifom, kel älöfom so vemo nulikis klotis jönik, das äfegebom moni lölik oka ad dekön oki pötiko. No äjäfikom me soldats oka, no äjäfikom me teat u spatavegam in fot, pläsif ävilom jonön klotis nulik oka. Pro düp alik dela älabom trelülaguni patik, e leigoäsä sagoy dö reg seimik, das binom pö konsälalef oka, is ai äsagoy: lampör binom in klotacem.

In zif gretik, kö älödom, ai äjenädos vemo yofiko; foginans mödik älükömons aldeliko. Tü del semik cütans tel äkömoms usio; älesagoms, das binoms vivans e das ökanoms vivön stofi magifikün, keli ökanoy fomälön. Noe köls e däsinod äbinons plödakösömiko jöniks, abi klots me stof at pinägöls älabons patöfi milagik, efe das äblebons nelogädiks pro alan, kel no gudon pro cal oka u kel stupon nedäloviko.

„Ats ga binons klots süperik”, ätikom lampör. „Dub lenlabön onis, okanoböv datuvülön menis ut, kels no gudons pro cals oksik in reigän obik. Okanoböv distidön visedanis e stupanis. Si!, stof at povivonöd sunädo pro ob!” Ed ägivom moni mödik cütanes tel, dat öprimükoms vobi oksik.

Äreguloms kluo vivaparatis tel, ed äbitoms, äsva ävoboms, ab su vivaparats älaboms lenosi. Nes zogön äflagoms sadini feinikün e goldi magifik. Onis ädütoms okes it, ed ävoboms igo jü lat neita ko vivaparats vagik.

„Nu ga sio vilob sevön, vio vivans eprogedoms tefü stof”, lampör ätikom, ab jenöfiko älabom senäli boso bisariki in ladäl oka, ven äväτälom, das utans, kel ästupons u no ägudons pro cals oka, no ökanons logön oni. Fe äkredom, das ömutom no kudön dö ok it, ab too ävilom pas büdön votani ad dalogön, vio dinäd ästadon. Mens valik valöpo in zif äsevons patöfi milagik stofa, ed alan äbinon desirik ad küpedön, vio nefägik u stupik nilädan oka äbinon.

„Olesedob lü vivans ministerani bäldik snatik oba”, lampör ätikom, „okanom-la logön gudiküno, vio stof logoton, bi labom täläkti, e nek plägom cali gudikumo ka om.”

Ministeran bäldik dinitik kluo ägolom ini lecem, kö cütans tel et äseadoms vobölo me vivaparats vagik. „God yufomös obi”, ätikom ministeran bäldik lemaifükölo logis oka, „stofi nonik ga logob”. Ab ati no äsagom.

Cütans bofik äbegoms ome ad nilikön, ed äsäkoms, va däsinod no jönon-la e köls no magifons-la. Älüjonoms vivaparati vagik, e ministeran pidabik bäldik äbleibom maifükön logis, ab no äkanom logön stofi, bi no ädabinon.

„Godö!” ätikom, „mögos-li, das stupob? Atosi neföro ecedob, e nek dalon sevön osi. Mögos-li, das no gudob pro cal obik? Nö! binosöv nesufovik ad sagön, das no kanob logön stofi.”

„Ga nosi sagor dö atos!” äsagom balan, kel ävivom.

„O! binon plitik, löliko magifik!” ministeran bäldik äsagom, da lün oka logölo, „däsinod kion!, e köls kion! Si! osagob lü lampör, das pliton obi mu vemo.”

„Fredobs dö atos”, vivans bofik äsagoms, e nu änemoms kölis e däsinodi bisarik. Ministeran bäldik ädalilom küpälo omis, dat ökanom sagön otosi pö geköm oka lü lampör. E so ädunom.

Nu cütans äflagoms moni mödikum, sadini e goldi mödikumis, kelis öneodoms pro viv. Valikosi at ädakipoms pro oks it. Fad lenonik pägebon su vivaparat. Ye leigoäsä büo äfovoms ad vivön su vivaparat vagik.

Fövot märä ofovon.

VÖDS ANIK IN VÖDEM LÖPIK PEGEBÖLS (LINGL., DEUT.):

däsinod – pattern (on cloth, wallpaper, etc.), Muster (auf Stoff oder Tapete usw.);
dekaklotem – (ornating) attire, Putz (schmucke Kleidung);
kuravivan – court weaver, Hofweber;
lesiörakrod – Knight’s Cross, Ritterkreuz;
spuled – cobweb, Spinnwebe;
regulön (lov.) – to mount, aufstellen.

X:87:2023

DOG ELAS ‚BASKERVILLES’.

KAPIT MÄLID. ‚BASKERVILLE HALL’ (5).

„Ostebolös ed ofidedolös!”

„Nö! mutob motevön. Utuvob-la vobodi anik flagöl kejäfikami obik. Osteboböv ad jonön domi ole, ab ‚Barrymore’ obinom geidan gudikum, ka ob. Adyö! e neai zogolös ad levüdön obi neito u delo, üf okanob yufön oli.”

Vabaluibs änelaodikumons pö vabam donio ve veg, du siör: ‚Henry’ < ed ob äkekömobs ini lecem, e yan änoidülon nämöfiko pödü obs. Ireafobs ini lödöp jönik: vidik, geilik, labü bems mödik masifik binü kvärepaboad idofiköl dub bäldikam. In filetatopafön vönädavogädik fil äknätäron ed äsnipon me filamaboad pödü fönajelöm. Siör: ‚Henry’ ed ob ätenükobs namis obsik lü on, bi iflodikobs dub vegam lunik obsik. Poso äzilogedobs züamo; dins valik: fenät geilik rovik labü vitür bäldik pistenöl, jaläd kvärepaboadik, kaps stägas, skötaplatäds len völs < äbinons paeliks e trubiks pö lit nenämöfik lampada zänodik.

„Attop logoton, leigoäsä äfomälob oni,” siör: ‚Henry’ < äsagom. „Atos ga binon selogam lödöpa famülik bäldädik, vo-li? Tikoyös! das pö lecem ebo at büröletans obik älifons dü yels lultum. Atos kodon magädi dibätik pö ob.”

Äloegob litikön logodi dofik omik dub lanäl hipulik, du älulogom zü ok. Lit äbesvieton utöpi, kö ästanom, ab jads lunik päjedons sui völs ed ädoniolagons äsvo nufül blägik sus om. ‚Barrymore’ idönukömom, pas imosumom päkemi obsik ini cems obsik. Nu ästanom lo obs, kondötölo sumätäliko, äsä dünan beno pibetidöl. Äbinom man küpädik: geilik, gravik, labü balib blägik vidik e logodalienäds feinik paelik.

„Vilor-li büdön ad bebötön sänedi nenzogo? o siör!”

„Binon-li blümik?”

„Pas minuts vemo nemödik, o siör! Utuvors vati hitik pö cems orsik. Jimatan obik kobü ob, o siör: ‚Henry’! fredo

oblibof nilü or is sovüo jüs ulonülor leodükama⸗mesülis nulik, ab osuemor, das demü dinäds nulik dom at oflagon dünanis mödik.”

„Dinäds kinik-li?”

„Te ediseinob me vöds obik, o siör! das siör: ‚Charles’ < älifädom lifi vemo soelöfiki ed äplöpobs ad käledön neo⸗dotis omik. Dido ovilor labön flenis mödikum, klu oneodor votikamis pö konöm orik.”

„Diseinol-li, das vilol necalikön kobü jimatan olik?”

„Pas if atos kotenükon ori, o siör!”

„Ab famül olik äcalon pö obs dü menäds mödik, vo-li? Opidoböv sludi ad primükön lifi obik is me breik tanäta fa⸗mülik vönik.”

Äsva älogob-la malis anik fäkama pö logod vietik do⸗mala.

„I senälob otosi, o siör! äsi jimatan obik. Ab koefo, o siör! obs bofik äbinobs vemo ledivodiks kol siör: ‚Char-les’, e deadam omik ifäkükon obis ed ivedükon züamöpi isik vemo dolöfiki pro obs. Dredob, das neföro okanobs se⸗nälön obis koveniko in ‚Baskerville Hall’.”

„Ab kisi üfo desinols-li ad dunön?”

„No dotob, o siör! das obenoplöpobsös pö büsid seimik. Giviäl siöra: ‚Charles’ < iseikon obes monamedi ad duinön atosi. Ab anu, o siör! bo sötob jonön ores cemis orsik.”

Yal stedagulik labü balutastutöm äzugon löpo zü lecem bäldik, lü kel me tridem tel⸗ tenodik älügoloy. De top zänik at luyals tel lunik ätenikons ve lun lölik bumota, dese kels slipacems valik äbinons rivoviks. Ut obik lönik ätopon pö flanäd ot, äs ela ‚Baskerville’ e ti len omik. Cems at iklülä⸗dons binön plüo nulädikums, ka zäna⸗ top doma, e tapot le⸗
vielik sa kandels mödik ästeifons ad moükön magädi glu⸗mälik, keli köm obsik ikodon pö ob.

Fövot konota ponotükon.